

JOSEPHUS OLAVARRIETA.

Distribuit ad arbitrium, qui facit homines Deus, huic bonam, et mansuetam naturam, illi ferocem, et iracundam; sed aequae sui potens, ac dominus uterque, in id creati sunt, ut viam virtutis currentes, in eandem metam conveniant; nisi quod primus naturae obsequitur, alter vero ingentes conatus efficit, ut difficile ingenium assidua victoria debellet. Nec apud Christum olim iudicem licebit mortalibus excusationem intemperantis animi causari, quod sortiti non fuerint mansuetam indolem; cum plures noverimus acri, et vehementi notos ingenio, qui tamen hoc naturae vitium ratione, ac virtute castigerint; et quasi nescirent iracundiam, heroes eximiae mansuetudinis in mundi theatro comparuerint. In his annueramus Josephum Olavarrietam, Zacatechis natum in Nova Hispania, decimoquinto Kalendas Apriles, anno 1719. Omnino ignoramus, quibus virtutibus pueritiam, et primam adolescentiam exegerit; sed anno aetatis ejus currente decimo octavo, Societati dedit nomen, ac fuit in tironibus fervida pietate, insigni modestia, religionibus deditus, atque ea demissione clarus, quae suam Adjutoris conditionem maxime decebat. Sed has virtutes non fuisse adhuc in ejus animo profundis

dis radicibus confirmatas, palam demonstravit modico tempore post confectum tirocinium: coepit enim genio indulgere; motus animi parum, aut nihil emendatos patefacere; mundam elegantiam non in pannoso voluntarie inopis cultu quaerere; incessu, gestu, et omnibus externis moribus nihil respirare dignam viri Deo sacri gravitatem; et fere videbatur e Sociorum numero tandem aliquando expungendus. Placuit Supremo Provinciae Magistratui, relegare Olavarrietam in Tepetzotlanense tirocinium; ut, si ardentis aetatis vitium esset, ibi denuo condisceret morum dignitatem, ubi religiosae vitae initia magno pietatis nomine posuerat. Quo sane tempore immisit illi Deus morbum adeo periculosum, ut vix crederetur effugere mortem potuisse. Sive igitur a novitiorum exemplo, sive ab imminentis vitae discrimine, quia fere sepulchrum attigisse existimabat; superioris licentiae Olavarrietam poenituit, arctissimumque vivendi genus, a quo nihil ad postrema usque suspiria recessit, aggressus est. Quod autem raro videas in ejusmodi conversionibus; non ille paulatim, et lentis gradibus ad altissimam perfectionem devenit; sed repente visus est mores alios, aliam mentem induere: nec in Divinis meditationibus, in suis animi motibus frangendis, in eximia demissione, quasi novitius erat; sed emeriti, ac veterani continuo fecit stipendia.

Et quidem ab eo tempore totus fuit in colendis virtutibus, iis praesertim, quae perfectum

etum virum in humili suo statu constituunt ; omnino factus ad normam Adjutorum , quales in primo Societatis aevo Lojola informavit . Ex ejus vultu , et totius corporis habitu mirabilis quaedam pietas elucebat , affabilisque temperantia , quae ad excitandum virtutis amorem imprimis erat idonea . Servilibus obsequiis addictissimus nullum unquam laborem recusabat ; disciplinam domesticam navitate summa observabat ; inopiae voluntariae admodum studiosus , nulli rei corde adhaerebat in humanis , et quae pro suis usibus habebat , egenis facile largiebatur ; omnibus affabilem , et jucundum se praestabat , sed suavissimis verbis , qua poterat , affictos recreabat ; natura , ut demonstravimus , vehementissime iracundus , videbatur praecipuam in suis dotibus habuisse mansuetudinem , nec nisi semel , quod audierimus , post memoratam conversionem parum concessit bilis assultibus ; ad Sacerdotes tanta erat veneratione , ut , nisi nudo capite , fere ad eos non accederet ; idque , quanquam illi esset pro munere occasio quam saepissime ipsos conveniendi . Designatus Ludimagister in Angelopolitanis , nullum non adhibuit conatum , ut teneram aetatem ad Christianae virtutis eminentiam informaret . Nec facile dijudicaveris , uberioremne fructum retulerit ex assidua defatigatione in erudiendis auditoribus , an ex fama sanctitatis , quae magna inter ipsos inoleverat . Superest Sacerdos maturi iudicii , et notae probitatis , qui Olavarrietam ea tempestate in elementariis audiebat ; et nunc etiam

se maximopere commoveri testatur , quoties in memoriam revocat tum pium fervorem , quo Marianas preces ille fundebat alterne cum discipulis ; tum ipsius eloquentes , conditosque Divino amore sermones , quibus pueros inflammabat , mirabilique dexteritate se se in eorum animos insinuabat . Annos inde Mexici plurimos egit Janitorem in laboriosissima Professorum domo ; ubi omnigenae virtutis illustria reliquit vestigia . Et erat in ea domo Janitoris officium gravissima sane opera , quam nemo unus poterat sine valetudinis jactura diutius continuare : nam praeter diurnum laborem in eundo , redeundo , conscendendo , descendendo , nuntiis ultro , citroque deferendis ; praeter diligentissimam , et nulla diei parte intermissam mentis intentionem , qua debebat intelligere , quis e Sociis domo pedem efferret ? quis a negotiis rediret ? quis ab externis requireretur ? praeter haec , inquam , quae totum hominem , eumque robusta natura , occuparent ; destinatum nocturno somno tempus nunquam fere agebat Janitor , quin semel , iterum , tertio , a pulsantibus fores excitaretur . In urbe frequentissima , quae numerat capitum tercenta millia circiter , inter mira narrabatur , siquando nox tota transiret , quin auxilium moribundis a Professorum domo postulaturus aliquis adventaret . Olavarrieta vix e lecto audiebat , significari tintinnabulo , esse ad januam , qui Sacerdotem posceret pro sacris morientis confessionibus ; e vestigio surgebat , et Socium , cujus vices erant , festinanter

P. III. T VO-

vocabat. Qui Socius cum redibat ab opera, sive rem celeriter expediret, sive duarum, triumve horarum moram faceret; semper illum in promptu ad reserandam januam inveniebat. Nec semel audita est ab ejus ore conquestio, nec visus est vultu minus tranquillo, et demisso; tametsi saepius eadem nocte, ut non raro contingere opus erat, excitaretur. Haec autem mansueta constantia, qua semper excipiebat venientes ad domus januam, mirabilior quidem erat, cum morbi frequentiores per urbem debaccharentur. Alibi a nobis demonstratum est, quam strenue, ac studiose in publica aerumna subverint Socii Mexicanis anno 1762, cum febrium contagio per totam urbem ad internecionem grassata est. Olavarrieta sane, qui non aliter poterat, in Janitoris officio incredibiliter insudavit, huc, atque huc per totam domum errans, et fere nunquam cessans ab ascendendo, et descendendo, ut vocati Sacerdotes in miserorum subsidium advolarent. Nec minori efficacia, quo toto tempore fuit Janitor, animorum salutem, ut in suo poterat statu, procuravit: colloquentem enim de Divinis rebus facundia non deserebat; eaque mirifice alliciebat externos, qui magno numero diversis illuc nominibus conveniebant. In id potissimum sermones ejus adnitebantur, ut virtutem depingeret amabilem, ut ad animos poenitentia expiandos invitaret, ut Eucharisticae dapis religionem accenderet. Quae Divina colloquia cum maximopere commendaret affabilis quaedam temperantia, et singularis oculorum

lorum modestia, quos humi fere defixos, nunquam in audientis vultum convertebat; plures numerabantur, qui ab ejusmodi sermonibus ad scelerum detestationem, et castigatam vitam se receperant. Et certe cum liberaliter, et humanissimis verbis Olavarrieta exciperet universos venientes in domum Professorum; tum magnis laudibus ejusdem mira aequabilitas, et virtutes aliae praedicabantur; tum decorum nomen religiosae comitatis in Socios omnes redundabat.

Mexico egressus in communi Sociorum calamitate, per itineris incommoda impiger fuit, ac laboriosus in servilibus ministeriis, atque omnibus gratificandi studio conspicuus. Apprime vero fuit utilis cuidam caeco, qui nisi tam strenua charitate virum invenisset, resistere profecto non poterat immensae peregrinationis terra, marique incommodis, ac periculis. Caecus erat iste Augustinus Arriola, Sacerdos insigni probitate, cujus obsequiis totum se Olavarrieta devovit, eique fuit, instar Azariae, dux peregrinationis, et perpetuus vitae comes totos octo annos, quos adhuc in vita duravit. Jucundi erat spectaculi, mirabilem, et actuosam ductoris industriam conspiceret, ut hominis orbitatem charitatis abundantia molliret. Sui pene oblitus, tanquam ipse sibi nulla re omnino indigeret; totus erat in quaerendis orbo suo iis commoditatibus, quibus misera ejusdem conditio aliquanto sublevaretur. In qua quidem procuratione, quanta passus fuerit Olavarrieta, facile argumentabitur, qui ad tumultuosam peregrinationis ra-

tionem, ad peregrinantium multitudinem, ad hominum diversa ingenia, et nonnullorum incogitantiam, animum velit advertere. Plures profecto, qui ab Arriolae vel reverentia, vel miseratione tenebantur; facilius erumpebant in ductorem, cui gestu, et interdum verbis indignatum animum demonstrabant. Ille vero tametsi natura, ut supra diximus, inprimis ardenti, atque iracunda; placidissime tamen silebat, quasi aut nihil penitus audiret, aut injuriae sibi essent in delitiis: idque potissimum curabat, nequid ejusmodi in aures hominis, nihil tale meriti, perveniret. Insuetus Olavarrieta maris jactationibus, non modice commotus inedia, et nausea navigabat; sed qui sibi satis esse vix poterat, nunquam non praesto fuit ad Arriolae ministeria. Bastiam in Corsis cum attingeret; mensem fere ibi exegit admodum laboriosum: nam et in re domestica, ut suae conditionis erat, plurimum insudavit, et assumptam operam huc illuc tota die ducendi Arriolam non deposuit. Ipso pone sequente, per urbem vagabatur, et lanium, et pistorem, et pomarium conveniebat, ea coempturus, quae rei familiaris administer imperaverat. Transductus in Pontificiam ditionem, Bononia illi designatur commorationis locus; ubi ejusdem orbi comes individuum et domi, et foris, plura dedit tum Sociis, tum externis constantissimae pietatis documenta. Per publicas urbis vias, cum vel in templa, Numen adoraturi, vel in aegrotos contenderent (quibus duntaxat de causis domo egredie-

diebantur) Marianas laudes alternatim dicebant. Domi nemo demissior, nemo utilior, nemo in rebus omnibus temperantior, nemo ad consuetas religiones aut promptior, aut ferventior Olavarrieta; qui nec habitationis incommoda, nec summam inopiam lamentari unquam auditus est, nec ullo adversae fortunae casu dolere, nec fere loqui nisi verba jucunde urbana, et quae coelestium sapore quodammodo condirentur. A quo mirabili tenore vitae nihil descivit post extinctam Societatem: nam veste immutata in obsequium obedientiae, in iisdem castigatis moribus, et caeco praestitis officiis fuit constantissimus, donec supremum spiritum ipse ante Arriolam emisit. Post biennium, et binos menses in novo statu confectos, brevi correptus valetudine, ac sacris omnibus Ecclesiae more praemunitus, in dulcissima tranquillitate fato concessit, tertio Kalendas Novembres, anno hujus saeculi 75, aetatis ejus currente quinquagesimo septimo. Quiescit ad Sancti Benedicti vir iste in Mexicanorum fastis memoria dignissimus; quem apud nos laudans quidam probitate, ac doctrina spectabilis, haec asserebat: *Josephus Olavarrieta tantae fuit magnitudinis a pluribus virtutibus, praesertim vero a domitis animi motibus, ut inter illustres nostra aetate Mexicanos nemo sane, quod meminerim, majori sui admiratione me defixerit.*

